

Frá Japansferðini í ár.

NISSUI — vertir føroyinga í Japan

Høvuðsvertur føroyinga í Japan var fiskivinnufyrirtøkan »NIPPON SIUSAN KAISHA«, Ltd. Tokyo — vanliga nevnd NISSUI.

Ferðingin í landinum var skipað av Takaguchi, ið er stjóri fyri uttanlandadeild NISSUI's. Afturat sær hevði hann ein av sínum næstu monnum, fiskifrøðingin Tsurumoto. Báðir hava verið í Føroyum fleiri ferðir seinastu tvey árin — einamest í samband við keyp av rækjum.

Fyrirtøkan NISSUI er ein av heimsins størstu innan fiskivinnuna. Fiskiflotin telur 74 skip uppá tilsamans uml. 140.000 BRT. Av hesum eru 19 stórir verksmiðjutrolarar (frá uml. 2.500 brt. til uml. 4.000 BRT). 43 par-togarar (uml. 200 BRT hvør), 4 móðurskip (tilsammans uml. 45.000 BRT) og 8 flutningsskip (frystar fiskavørur, fiskamjøl, lýsi, v.m. — tilsaman uml. 34.000 BRT).

Seinastu árin hevur fongurin ligið um 0,8 mill. tons og samlaða nettosølan var í 1982 — 1,8 milliardir kr. — Tilsamans yvir 6000 fólk starvast í dag í fyrirtøkuni.

Av serligum áhuga fyri føroyingar var at siggja, hvussu stórir dentur varð lagdur á at goðska fiskin. T.d. framleiðis NISSUI meira enn 200 ymisk sløg av dósamati, og eitt líknandi tal av øðrum liðugvörum (fiskapylsur, crab-sticks, fiskakøkur, turran fisk, o.s.fr., o.s.fr.).

Felagið hevur uttanlanda skrivstovur í Las Palmas, Cape Town, Halifax, Wellington, New York og Sydney. Í løtuni verður framt eitt ávíst samstarv millum NISSUI og Føroya Fiskasølu, men enn er ov tíðliga at siga nakað ávíst um, hvat hetta samstarv kann útvikla seg til, stendur m.a. í frágreiðingini frá ferðini, sum var almanna kunnigjörd nú um dagarnar.

Japanska avbjóðingin

Hesi seinastu tvey árin hava tvey føroysk ferðaløg vitja í Japan umboðandi føroyskt vinnulív. Herfyri var so ein frágreiðing almennakunnigjörd frá teirri seinnu ferðini, ið var í oktober í ár.

Við á ferðini vóru skiparar, reiðarar, alarar, framleiðarar o.o. Ferðaleiðari var Tormóður Dahl, idnaðarráðgevi.

Mangt áhugavert kemur fram í hesi frágreiðing. Tað er ein spurningur, um ikki vit hava okkurt ella nógv at læra av japanarum — og um vit ikki eiga at taka av tilboðnum um samarbeiði og samhandil.

Vit fara í dag at triva í okkurt av tí, sum stendur í frágreiðingini. Tormóður Dahl hevur skrivað eina grein hann nevnr, »Japanska avbjóðingin«. Hana prenta vit í dag.

»Í nógv ár hava japanarar heintað hugskot frá Vesturheiminum — nú hava teir ikki meira at læra. Næmingurin dugir nú betri enn lærarin«.

»Japanarar hava fleiri verkfrøðingar pr. 1000 íbúgar enn nakað annað land«.

»Teir fáa fleiri patentir um árið enn nakað annað land«.

»Meðan heitið »Made in Japan« fyri bert 30-40 árum síðani í Vesturheiminum hevði somu merking sum »bílígt kramm«, so merkir »Made in Japan« í dag fram um alt: dygd — Tað er í dag japansk framleiðsla í satelittunum, rakettunum, computarunum o.s.fr.«.

Hesi og líknandi ummælar um Japan eru í dag vanlig at siggja í nærum øllum tekniskum og bú-

skaparligum tíðarritum.

Hvør er so loynidómurin aftanfyrri hetta goða úrslit japanaranna?

Hvør er orsøkin til at tað japanska samfelagið, japanska vinnulívið og fólkíð megnar at umstilla seg so skjótt undir teimum stóðugt skiftandi altjóða konjunkturrunum, at framleiðsla og arbeiði til allar hendur heldur áfram, samstundis sum samfelagið ikki verður fyri sama gjalds- og inflatiónsskelki sum hini idnaðarlöndini?

Sjálvandi finst eingin eintýdd »uppskrift« uppá hetta. Samanumtikið snýr tað seg um eitt samspæl av mentan, átrúnað og síðarvi tvinnað saman við ávisum hættum at skipa vinnulívið og samfelagið uppá.

Her skal bert verða nomið við eitt og annað, ið vit, nú ein stóðugt vaksandi samvinna við hetta fjarskotna land er vorðin

Japanarum dáma sera væl fisk

ein veruleiki, eiga at geva ans.

Ein hugvekjandi gongutúrur í Tokyo

Ein dagin Takaguchi og eg gingu saman í tjúkkastu tyrlingini í Tokyo datt úr mæ: »Hvussu í

himmalsins navni megnar tú at liva í einum slíkum samfelag og haraftrat skapa nakað — gera nakað til nyttu?« — Hann svaraði: »Sjálvandi vildi eg fegin — um eg bert tonkti uppá meg og míni — búið og livað eins og tit í Føroyum — men hevur tú nakrantíð hugsað um, at

Framhald av síðu 11

vit kunna nøkta fólksins proteintørv. Vit vita, at tykkara tjóð hevur atgongd til stórt fiskiríkidømi. Nakað av hesum ríkidømi verður ikki troytt.

Hinvegin hevur japanska fiskivinnan bygt upp teknologiska vitan og royndir — bæði til at veiða og til at víðgera fisk. Vit vóna, at tað ber til at fáa ílag fiskarísamhandil millum bæði löndini.

Tosaði við lögmann

Tú hevur havt samráðingar við lögmann. Hvart kom burtur úr?

— Eg nýtti høvi at hitta tykkar stjórnarleiðara. Eg spurdi um hann er hugaður fyri, at farið verður undir framleiðslu av

surimi- og crabstick-vørur úr svartkjafti. Hann svaraði, at føroyingar eru hugaðir fyri slíkum, men at tað eigur at verða gjørt stig fyri stig. Fyrst er neyðugt við einum royndarprojekti, og um so alt gongur sum ætlað, so kann størri framleiðsla fara í gongd.

— Hvør var tin støða til hetta?

— Jú, eg haldi tað er rætt, at tað tekur tíð at byggja upp eina slíka framleiðslu.

— Men hvi visa tit í Japan júst Føroyum so stóran áhuga?

— Sum eg havi sagt, so tørvar okkum fisk. Japanesarar eta nógvan fisk. Okkara fyrirtøka hevur tí eisini ábyrgdina av, at fólkíð í Japan fær tann

fisk, sum er at fáa fatur á. Tann langi teinurin millum Japan og Føroyar hevur einki at týða fyri okkum.

Rækjur!

— Tit hava keypt nakað av fiski frá føroyingum longu?

— Vit hava keypt rækjur frá tveimum føroyskum skipum, Sölborg og Fame.

— Vóru tit nøgdir við rækjurnar?

— Ja, tað eru vit.

— Eru onnur fiskasløg, sum tit í løtuni eru hugaðir at keypa frá føroyingum?

— Tað vóni eg, og tað er jú her. Men í løtuni kann eg ikki siga nakað konkret um, hvørji fiskasløg talan verður um.

Fiska undir Føroyum!

— Eru tit áhugaðir fyri sjálvframtíð í fiski í føroyskum sjógvi?

— Tað hevði dámt okkum sera væl. Eg seti hetta ynski fram fyri lögmanni. Hann helt, at tað fór at vera trupult hjá sær at geva japonskum fiskiskipum loyvi til at fiska við Føroyar, tí Føroyar longu hav fleiri fiskiavtalar við onnur lond. Tað, sum hesi lond ynskja at fiska, er meira enn Føroyar kann lata teimum. Hann segði tí, at tað er ikki pláss fyri japonskum fiskiskipum eisini.

— Um tit nú fáa loyvi at fiska í føroyskum sjógvi, kortini, eru tã ávis fiskasløg so sum svartkjaftur

tít hugsa um?

— Tað er ikki bert svartkjafturin men eisini onnur fiskasløg.

— Men hvat hava tit at geva føroyingum afturfyr, um tit sleppa at fiska í føroyskum sjógvi?

— Okkara skip eru sera væl útgjörð við tólum og serfrøðingum, sum kunnu geva føroyingum ein hóp av upplýsingum um havið og tað livandi sum er í havinum kring Føroyar.

Tit hava ikki nógv vitan

— Heldur tú, at okkum tørvar upplýsingar um hesi víðurskifti?

— Tað kann eg ikki siga fyri vist. Men eftir tí eg

havi fingið at vita og havi sæð, so skilji eg, at tykkum tørvar upplýsingar um nógv týðandi víðurskifti. Tað einasta eg havi sæð er onkur litil bóklíngur, sum bert gevur sera lítið av upplýsingum um havið og tað livandi sum er í havinum kring Føroyar.

Tagagushi leggur aftrat at sleppa teir at fiska undir Føroyum, so kunnu føroyingar koma við japonskum skipum og har læra, hvussu japanesar veiða og víðgera fisk. Síðani eru eisini mong onnur víðurskifti, sum bæði löndini kunnu fáa gagn av.

Vit hava roynt at fáa eina víðmerking frá lögmanni. Hann var ikki at hitta.